

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ

Кафедра філософії та міжнародної комунікації
Гуманітарно-педагогічний факультет

<i>Лектор</i>	Конверський Анатолій Євгенович Матвієнко Ірина Сергіївна
<i>Семестр</i>	3
<i>Освітньо-науковий ступінь</i>	Третій
<i>Кількість кредитів ЄКТС</i>	4
<i>Форма контролю</i>	Залік
<i>Аудиторні години</i>	40 (20 год лекцій, 20 год семінарських занять)

Загальний опис дисципліни

Професійна підготовка високоякісного спеціаліста, поряд з іншим, передбачає розвиток культури критичного та креативного мислення, яке допомагає ефективно спілкуватися та вести науковий діалог. Вивчення дисципліни **«Критичне мислення»** дає можливість отримати навички критичного та логічного мислення, технік прийняття рішення, доведення та спростування, аргументації, проведення ефективних публічних виступів. Критичне мислення випрацьовується шляхом розвитку самостійного свідомого мислення, вміння чіткого, логічного формувати свої думки, швидко приймати рішення на підставі аналізу та синтезу інформації. Людина, яка критично та креативно мислить, вміє чітко формулювати власні думки, доводити та спростовувати, будувати аргументацію, саме тому основною характеристикою критичного та креативного мислення є самостійність, обґрунтованість та доказовість.

Дисципліна **«Критичне мислення»** має міждисциплінарний характер, оскільки ґрунтується на здобутках у царині критичного і творчого мислення, композиції, логіки, риторики, герменевтики, психології та епістемології. Вона має характер практичної системи, що обумовлює спрямованість не стільки на розширення знань, як на тренування критичного та креативного підходу до раніше набутих знань, а також формування нових стійких вмінь успішно мислити й доводити власні думки.

Метою дисципліни **«Критичне мислення»** є формування та вдосконалення культури мислення аспірантів шляхом засвоєння ними основних знань з логіки та вироблення навичок критичного та креативного мислення, як несуперечливого, доказового, мислення, яке можна застосовувати в практичних ситуаціях.

Теми лекцій:

- Тема 1.** Критичне та креативне мислення як логічна рефлексія
- Тема 2.** Основні формально-логічні закони та метод формалізації
- Тема 3.** Понятійний апарат міркувань
- Тема 4.** Критичне мислення і логічний характер судження
- Тема 5.** Теорія умовиводів
- Тема 6.** Аргументація як основа сучасної комунікації.
- Тема 7.** Креативність як соціально-психологічний феномен.
- Тема 8.** Креативність, креативне мислення, мислення як комбінаторна гра.
- Тема 9.** Креативності як процес рішення проблем і нестандартних задач та креатив-методи.
- Тема 10.** Креативне вирішення проблем (від помилок мислення до пошуку рішень).

Теми занять:
(семінарських, практичних, лабораторних)

- Тема 1.** Сутність процесу мислення.
- Тема 2.** Основні формально-логічні закони та метод формалізації
- Тема 3.** Критичне мислення та понятійний апарат.
- Тема 4.** Критичне мислення та формування суджень.
- Тема 5.** Теорія умовиводів
- Тема 6.** Формальні та неформальні методи аргументації.
- Тема 7.** Креативність як соціально-психологічний феномен.
- Тема 8.** Технології креативності.
- Тема 9.** Поширені помилки мислення.
- Тема 10.** Пошук рішення.

Список рекомендованої літератури:

Основна:

1. Гріффітс К., Кості М. Посібник із креативного мислення. / К. Гріффітс, М. Кості. – К.: Фабула, 2020. – 288 с.
2. Комаха Л.Г. Логічні засади аргументації у філософському знанні: мон. /Л.Г. Комаха. – К.: Центр навч. літ-ри, 2020. -360 с.
3. Конверський А.Є. Критичне мислення. Підручник для студентів навчальних закладів вищої освіти усіх спеціальностей. – К.: Центр учбової літератури, 2018. – 344 с.
4. О'Конор Дж., Макдермотт І. Система мислення. Пошук неординарних творчих рішень. / Дж.О'Конор, І.Макдермотт. – К.: Наш формат, 2018. – 240 с.

Допоміжна

1. Авершин, А.О., Яковенко, Т.В. Формування критичного мислення у студентів інженерно-педагогічних ВНЗ. Проблеми інженерно-педагогічної освіти: Зб. наук. праць, 2009№24-25, 134–145.
2. Боно Э. Я прав – вы заблуждаетесь / Э. Боно. – [пер. с англ. Е. А. Самсонов]. – Минск : «Попурри», 2006. – 368 с.
3. Войтик И. М. Оценка и развитие рефлексивного мышления : [учебное пособие] / Войтик И. М., Семенов И. Н. – Новосибирск : СибАГС, 2001. – 144 с.
4. Выготский Л.С. Мышление и речь. Изд. 5, испр. /Л.С.Выготский. – М.: Лабиринт, 1999. – 352 с.
5. Галкина Т.В., Алексеева Л.Г. Методика диагностики речемыслительной креативности.//Методы психологической диагностики. - М,1993.Вып.1.
6. Гилфорд Дж.Три стороны интеллекта// Психология мышления. – М.: Прогресс, 1965.
7. Глазкова І.Я. Навчальний діалог як засіб формування навичок критичного мислення // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – №4. – Бердянськ: БДПУ, 2008. – С.57-62.

8. Дружинин В.Н. Диагностика общих познавательных способностей.// Когнитивное обучение: современное состояние и перспективы. – М.: “ИП РАН”, 1997. С. 60-69.
9. Ивин А. А. Искусство правильно мыслить / Иван А. А. – [кн. для учащихся ст. классов]. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : Просвещение, 1990. – 240 с.
10. Ильенков Э.В. Философия и культура / Ильенков Э.В. – М. : Политиздат, 1991. – 464 с.
11. Клустер Д. Что такое критическое мышление / Девид Клустер // Русский язык. – 2002. – № 29. – С. 3. – Режим доступа: <http://rus.1september.ru/2002/29/2.htm>
12. Кови С. Семь навыков высокоэффективных людей / Стивен Р. Кови. – Львов : Изд-во "Світ", 2001. – 452 с.
13. Козира В.М. Технологія розвитку критичного мислення у навчальному процесі: навчально-методичний посібник для вчителів. Тернопіль: ТОКІППО, 2017. - 60 с.
14. Креативная лаборатория: диалог творческих практик [Текст]: монографии/Н. С. Бедова [и др.] ; ред.-сост. О. А. Карлова.- М.:Акад. Проект,2009.-476 с.-(Технологии культуры) .-
15. Ліпман, М. Чим може бути критичне мислення? [Текст] // Вісник програм шкільних обмінів, 2006, № 27. – С. 17-23.
16. Матюшкин А. М. Мышление как продуктивный процесс совместного решения проблемных ситуаций / А. М. Матюшкин // Психологический журнал. – 2008. – Т. 29. – № 2. – 124-129.
17. Матюшкин А. М. Проблемные ситуации в мышлении и обучении / А. М. Матюшкин. – М. : Педагогика, 1972. – 168 с.
18. Мороченкова, И. А. Проблемы и пути формирования критического мышления студентов университета. Проблемы высшего и среднего образования, №6, 2005. - С. 12–18.
19. Терно С. Світ критичного мислення: образ та мімікрія / Сергій Терно // Історія в сучасній школі. – 2012. – № 7-8. – С. 27-39.
20. Терно С.. Критичне мислення – середньовічна відсталість? Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. - 2013, Вип. XXXVII, 301-306.
21. Тягло А. В. Критическое мышление: проблема мирового образования XXI века / Тягло А. В., Воропай Т. С. // Постметодика. – 2001. – № 3 (35). – С. 19-26.
22. Халабузар О.А. Характеристика помилок та утруднень під час формування критичного мислення як одного з показників культури логічного мислення студентів /О.А.Халабузар // Збірник наукових праць Бердянського державного педагогічного університету (Педагогічні науки). – №4. – Бердянськ: БДПУ, 2008. – С. 118-125.
23. Халперн Д. Психология критического мышления /Д. Халперн; пер. с англ. Н. Мальгиной, С. Рысева, Л. Царук. – СПб: Питер, 2000. – 512 с.
24. Lipman M. Critical thinking: What can it be? / Matthew Lipman. – Institute of Critical Thinking. Resource Publication, 1988. – Series 1. – № 1. – 12 p.

25. Lipman M. Thinking in education / Matthew Lipman. – Cambridge : Cambridge university press, 1991. – 188 p.
26. Paul R. Critical Thinking: What every Person Needs to Survive in a Rapidly Changing World / Richard Paul. – [Edited by A. J. F. Binker]. – Center for Critical Thinking and Moral Critique Sonoma State University, 1990. – 575 p.
27. Resnick L. B. Cognition and instruction / L. B. Resnick // Psychology and learning: The master lecture series / B. L. Hammonds (Ed.). – Washington, DC: American Psychological Association, 1985. – P. 127-186.